

***Recenzie: Lucian Marina, Ocuparea și incluziunea socială,
Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, 250
pagini***

Narcisa Opreș¹
***Facultatea de Sociologie și
Asistență Socială, Cluj Napoca***

Sursa: Revista Inovația Socială nr. 2/2014 (iulie-decembrie)

URL stabil: <http://www.inovatiасociala.ro/index.php/jurnal/article/view/...>

Publicată de: Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Revista Inovația Socială este o revistă online creată în cadrul proiectului „Inovația Socială - Factor al dezvoltării socio-economice”, proiect coordonat de Prof.dr. Cătălin Zamfir în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții. Această revistă utilizează politica liberului acces la conținut, pornind de la principiul conform căruia cercetarea deschisă publicului sporește schimbul global de cunoaștere. Inovația socială este o revistă electronică pe care cititorii o pot urmări pe măsură ce este scrisă și pe care o pot scrie ei înșiși. Revista va avea o apariție bianuală, dar fără a avea o dată de apariție, ci un interval în care este scrisă. Astfel, în lunile ianuarie-iunie 2009 va fi scris primul număr. În perioada respectivă, pe platforma online vor fi publicate în timp real contribuțiile și dialogurile generate între cititori și contribuitori.

Prin accesarea articolelor din arhiva Revistei Inovația Socială indicați acceptarea termenilor și condițiilor de utilizare care sunt disponibile la adresa <http://www.inovatiасociala.ro/> care indică, în parte, faptul că puteți utiliza copiile articolelor doar pentru utilizare personală, necomercială. Vă rugăm să contactați redacția pentru alte tipuri de utilizare la adresa contact@inovatiасociala.ro.

Orice copie a materialelor din Revista Inovația Socială trebuie să conțină aceeași notă de drepturi legale, așa cum apar acestea pe ecran sau tipărite.

¹ contact.oprisnarcisa@gmail.com

Recenzie: Lucian Marina, Ocuparea și Incluziunea socială, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, 250 pagini

Narcisa Opris

Rezumat:

Ca urmare a derulării proiectului "Dezvoltarea de programe de formare specifică pentru creșterea incluziunii sociale în scopul îmbunătățirii accesului pe piața muncii" din Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurse Umane 2007-2013, Axa Prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale" în cadrul căruia s-au desfășurat studii și cercetări despre ocuparea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile iar în final s-a publicat cartea "Ocuparea și incluziunea socială", coordonată de Lucian Marina fiind o culegere de articole realizate de diferiți autori implicați în cercetare în parteneriat cu furnizori de servicii sociale și de ocupare din regiunea Centru și Nord-Vest. Culegerea de lucrări pornește de la o analiză a inegalității sociale și cea sistematică care conduce la dezavantaje sociale sau discriminare. Lucrarea continuă cu prezentarea preocupărilor actuale asupra inegalității pe piața muncii, sublinindu-se faptul că politicile de ocupare întrețin aceste inegalități, împreună cu atitudinile sociale față de grupurile vulnerabile. Ceea ce aduce nou acestă culegere de lucrări e reliefația modalităților de reducere a inegalităților pe piața muncii prin măsurarea atitudinii de solidaritate față de grupuri vulnerabile, identificarea și analiza factorilor responsabili de neocupare, trecerea în revistă a laturii medicale-sau lipsa acesteia ca factor reprezentativ a grupurilor vulnerabile, perspectiva angajatorilor privind grupurile vulnerabile, perspectiva grupurilor vulnerabile privind ocuparea, discriminarea de gen, soluții de reintegrare a romilor, a persoanelor fără adăpost, practici și măsuri adoptate de furnizorii de servicii sociale etc.

Abstract:

English version of the abstract is not available

Keywords: No English keywords

Culegerea se împarte în 5 teme mari de discuție, mai exact : prezentarea atitudinii de solidaritate în România, ocuparea și vulnerabilitatea socială, reprezentări asupra grupurilor vulnerabile, incluziunea socială a grupurilor vulnerabile, șanse și oportunități de ocupare prin care se prezintă ocuparea și incluziunea socială, din punct de vedere a solidarității, a vulnerabilității sociale și a șanselor de ocupare. Mai mult coordonatorul culegerii Lucian Marina a dorit "să ofere abordări cât mai diverse, calitative, dar și cantitative care să răspundă la 3 întrebări principale : a) sunt schimbări sociale în România ultimilor ani care să afecteze semnificativ ocuparea grupurilor vulnerabile? b) raportarea la persoanele vulnerabile ocupațional este problematică ? c) care este poziția diverșilor actori instituționali (furnizori de servicii sociale și de ocupare) față de inegalitățile în domeniul ocupării ?" (p.12) Acest citat rezumativ al lucrării arată scopul și tema discuției din această carte.

În capitolul intitulat Atitudinea de solidaritate în România sunt 3 autori al acestui articol (Bogdan Voicu, Horațiu Rusu și Mircea Comșa) își propun să cerceteze în ce măsură românii sunt solidari cu grupurile vulnerabile pentru a identifica gradul de susținere a politicilor de integrare socială. Ca și abordare

metodologică în cercetare de față s-au realizat modele de ecuație structurală prin testarea solidarității sociale prin European Values Study (EVS) și World Values Survey (WVS), (p. 28). Se demonstrează capacitatea societății de a produce schimbări măsurabile în realizarea unei coeziuni sociale (pp. 27-28). Mai mult cercetarea prezintă că tipul de solidaritate variază în funcție de clasa socială, dar în ciuda acestui aspect, sau a unor politici sociale nefavorabile românii sunt solidari față de grupuri. (pp.31-37). "...vulnerabilitatea este cea care, în continuare, atrage solidaritatea" (p. 41). România de încadrează în media europeană cu indicatori de solidaritate, simplificându-se procesul de implementare a politicilor similare cu țările europene prin preluarea practicilor folosite de aceste țări. (p.42).

Secțiunea în care e prezentată tema vulnerabilitatea față de ocupare începe cu articolul Anei Călina Buțiu "Determinanți ai ocupării forței de muncă. O perspectivă a furnizorilor de servicii sociale". În articol sunt prezentați 4 factori principali responsabili de neocupare : personali, factori structurali, instituționali și factori de politică prin care se propun 4 măsuri de politici adecvate fiecărui factor. (pp.54-55). Așadar pentru factorii personali ce împiedică ocuparea se propune dezvoltarea personală sau "empowerment", la factorii structurali e economia socială, factorii instituționali se cere profesionalism în evaluarea nevoilor persoanelor vulnerabile iar în cazul factorilor ce țin de politică se cer măsuri de promovare a ocupării în rândul persoanelor vulnerabile. Al doilea articol din această secțiune e "Practici medicale și sociale de incluziune socială a persoanelor precare în sistemul sanitar francez- o perspectivă psihosociologică" scris de psihosociologul francez Mariana Lecarpentier în care prezintă ostilitatea sistemului sanitar parizian precar față de grupurile vulnerabile, atitudine întâlnită și în România. În ultimul articol al acestei secțiuni Lavinia Holunga ca urmare a unei cercetări în Munții Apuseni a încercat să releve categoriile de vulnerabilitate cu care se asociază starea de "sănătate reală". Soluțiile propuse la aceste vulnerabilități în cazul categoriilor : persoane vârstnice, fără educație, persoane singure, sau persoane sărace sunt încurajarea medicilor de familie pentru implicarea în mediul rural unde e mai deficitar sistemul medical, implicarea sistemului nonguvernamental în derularea de proiecte sociale, implicarea autorităților locale în diagnoză și intervenție socială. (pp.63-66).

În capitolul "Reprezentări asupra grupurilor vulnerabile" sunt expuse 3 articole prin care evidențiază reprezentări asupra șanselor de ocupare în cartiere, perspective ale angajatorilor asupra ocupării grupurilor vulnerabile și reprezentări ale violenței domestice asupra femeilor însărcinate în mediul rural. Așadar prima temă din acest capitol realizată de Mihai Pascaru prezintă imposibilitatea unor investiții economice de mari dimensiuni pentru crearea unor locuri de muncă din perspectiva locuitorilor. (pp. 78-81). Al doilea articol aduce la lumină perspectiva angajatorilor față de grupurile vulnerabile realizat de Vlad Milea, evidențiază că categoria rromi și femeile mai puțin educate sunt mai dificil de integrat profesional. (p.81). Ca măsuri în cazul acestor situații se prezintă flexibilizarea muncii, campanii de promovare a persoanelor vulnerabile și modalități de stimulent a angajatorilor privind angajarea unor persoane vulnerabile. (pp.108-110). În cel de-al treilea articol conceput de Mădălina Velniciuc și Cătălin George Fodor atrage atenția asupra discriminării de gen reprezentate de violența domestică față de femeile însărcinate, înglobat într-un studiu desfășurat într-o comună ieșeană. Articolul aduce la vedere intervenția prin 3 modalități : familiarizarea victimei cu legislația în vigoare privind violența domestică, programe de prevenție implementate de autoritățile locale și campanii de informare, conștientizare antiviolență.

În al IV-lea capitol intitulat "Incluziunea socială a grupurilor vulnerabile" înglobează 3 discuții pe considerații asupra incluziunii socio-economice a femeilor, aspecte ale integrării sociale a rromilor din Județul Neamț și șansele și soluțiile de reintegrare socială a persoanele fără adăpost. În primul articol din acest capitol scris de Corina Cace, Lucian Sfetcu și Daniela Nicolăescu se examinează literatura de specialitate, cât și datele unor cercetări în mediul ONG din România prin care e revelat activismul acestui sector în cazul egalității de gen și se încurează în acest articol economia socială ca soluție. (pp.128-129). Al doilea articol cu autorul Eugen Simion, șef serviciu DGASPC Neamț prezintă dezavantajele multiple ale rromilor în domeniul de ocupare. Se încurajează elaborarea unor politici ferme în domeniul de asistare directă a rromilor. (pp.140-141). În ultimul articol realizat de Adrian Hatos și Gheorghe Dejeu reușesc să figureze profilul unei persoane fără adăpost din Oradea, 2008, a unui bărbat cu vârsta cuprinsă între 30-35 de ani. Se aduce în discuție tinerii postinstituționalizați sau cu probleme maritale sau economice, cu posibilitatea de reintegrare limitată din punct de vedere a unei reintegrări finale și irevocabile, cât și a timpului alocat reintegrării, un timp foarte scurt. Soluțiile propuse de autorii practicieni sunt: centru de primire în regim urgență, azil de noapte cu maxim 4 persoane în camera, acces în cămine pentru vârstnici și locuințe cu chirii reduce, (p. 159).

În ultimul capitol intitulat "Șanse și oportunități de ocupare" sunt prezentate 5 articole : "Practicile profesionale ale furnizorilor de servicii sociale și de ocupare, Mihai Preotesi ; "Oportunități de ocupare pe piața muncii din România pentru femeile de etnie rromă și femeile recent intrate în șomaj" de Sorina Corman ; "Tipologia strategiilor de supraviețuire la femeile excluse de pe piața muncii" de Rodica Stânea ; "Influența unor factori structurali asupra ratei de ocupare feminină în România (anii 1997-2011) de Lucian Marina și Vlad Millea ; "Practicarea și percepția voluntariatului în domeniul grupurilor vulnerabile de Alexandru Lăscuș. În primul articol sunt prezentate practicile furnizorilor de servicii sociale și de ocupare din perspectiva acestora, cât și a grupurilor vulnerabile pentru globalitatea studiului. Aici sunt identificate tipologii perceptive ale rromilor, cât și a femeilor vulnerabile pe piața muncii (pp.174-177), luându-se în calcul și impedimentele în practicile sociale de asistare : munca solicitantă, finanțări, aspecte cantitative cerute prin rapoarte numerice etc. (pp.179-185). Sorina Corman în articolul personal propune o serie de măsuri în vederea incluziunii sociale a femeilor vulnerabile pe piața muncii, ca urmare a evaluării oportunităților (p. 206-207). În cel de-al treilea articol atrage atenția asupra construcțiilor mentale, comportamentale și sociale de supraviețuire a femeilor șomere sau casnice. Inspirată de sociologul Weber oferă "4 tipuri de strategii de supraviețuire" : strategia conservativă (subzistenței), explorativă (identificare a unui loc de muncă), recesivă (restrângere sau minimalizarea unor nevoi) și cea expansiv-rațională (extinderea progresivă a venitului și a abilității profesionale) (pp.221-225). Politicile ocupaționale trebuie să aibă în vedere aceste mentalități pentru oferirea unei asistări eficiente. Articolul următor face o analiză a ratei de ocupare feminină, vârsta și educația fiind variabile de influență în ocupare, analiza evoluției ratei de ocupare feminină în funcție de aceste variabile arată un regres în ultimii 10 ani. (pp. 228-237). În România strategia de ocupare a femeilor vulnerabile e un obiectiv greu de atins datorită ponderii acestora, cât și a lipsei unei strategii sau măsuri de ocupare focalizată pe aceste femei vulnerabile. Ultimul articol atrage atenția asupra importanței voluntarismului social ca un factor eficient în progresul social, chiar și cel ocupațional, în mod excepțional pentru seniorii sau a persoanelor cu vechime de peste 5 ani în voluntariat.

"Ocuparea și incluziunea socială" reprezintă o culegere de articole și cercetare amănunțită a aspectului de ocupare a forței de muncă a grupurilor vulnerabile, privită din variate puncte de vedere, fiind de real folos pentru viitorii practicieni sau inițiatori de politici sociale.

Interviu cu dl Lucian Marina, coordonatorul volumului

Vă contactăm în legătură cu publicarea volumului „*Ocuparea și incluziunea socială*”.

O recenzie a volumului urmează să apară în Revista Inovație Socială www.inovatiesociala.ro

Pentru o prezentare consolidată a publicației vă rugăm să aveți amabilitatea să răspundeți la următoarele întrebări. Vă rugăm să adăugați orice alte aspecte considerați că ar putea interesa cititorii.

Vă rugăm să ne spuneți cum a luat naștere ideea apariției acestui volum.

Volumul intitulat *Ocuparea și incluziunea socială*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, a luat naștere ca urmare a derulării proiectului „Dezvoltarea de programe de formare specifică pentru creșterea incluziunii sociale în scopul îmbunătățirii accesului pe piața muncii” din Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurse Umane 2007-2013, Axa Prioritară 6, „Promovarea incluziunii sociale”. Cerința cercetării a fost și publicarea unei culegeri de cercetare.

Ce metodologie a fost utilizată în realizarea studiului?

Culegerea are însumată atât cercetări descriptive, sau explicative, cât și aplicative. Cercetarea a fost de natură predictivă și experimentală, întrucât s-au utilizat interviuri, chestionare în vederea identificării cauzelor fenomenului social.

Care sunt principalele concluzii ale studiului?

- România se încadrează în media europeană cu indicatori de solidaritate, simplificându-se procesul de implementare a politicilor similare cu țările europene prin preluarea practicilor folosite de aceste țări
- Măsuri de promovare a ocupării în rândul persoanelor vulnerabile
- ostilitatea sistemului sanitar precar față de grupurile vulnerabile
- familiarizarea victimei cu legislația în vigoare privind violența domestică etc.

Ce aduce nou studiul?

Analiză critică asupra sistemului de politici sociale prin comparația cu alte state europene. Informații noi privind nivelul României în procesul de reconstrucție a sistemului social. Prezentarea unor sate, organizații mai puțin importante ca și renume, însă care reprezintă situația generală a altor organizații de acest gen.

Cum v-ați propus să continuați cercetarea?

Pe partea de reintegrarea socio-profesională a persoanelor fără adăpost. Identificarea cauzelor, impedimentelor unei reintegrări de succes.

Vă mulțumim pentru colaborare!

